

Wessem kwam toen te behoren bij het Oostenrijkse gedeelte, evenals Weert en Nederweert met als hoofdstad nog altijd Roermond.

De opslopping door Gelder en vooral het bestuurlijke overwicht vanuit Roermond heeft nooit goed gelegen in het land van Weert en Wessem. Het is dan ook niet verwonderlijk dat in 1789 dit gebied enthousiast deelneemt aan de Brabantse Revolutie, de Zuidnederlandse pendant van de bekendere Franse Revolutie. Weertenaren organiseren in die tijd een "raid" naar Roermond, waarbij een drietal leden van het verfoeide Hof van Gelder gevangelijk werden meegevoerd.¹²⁾ Te Wessem werd in diezelfde tijd een gedeelte van de magistraat afgezet. Maatregelen die overigens na het neerslaan van de opstand weer snel ongedaan werden gemaakt.¹³⁾

Grotere veranderingen vinden er plaats wanneer enkele jaren later, in 1794, de Fransen dit gebied definitief bezetten en later inlijven bij Frankrijk. De schepenbank en de heerlijke rechten werden afgeschaft en maakten geleidelijk aan plaats voor de gemeentelijke bestuursstructuren zoals wij die tot op heden kennen.

2. De omvang van de heerlijkheid

Omdat de omvang van de heerlijkheid Wessem en dus het rechtsgebied van de schepenbank, niet hetzelfde was als de huidige gemeente Wessem is een uiteenzetting dienaangaande noodzakelijk.

De eerste aanduiding wat er onder Wessem verstaan wordt vinden we in de oorkonde uit het jaar 1329 als Gerard, heer van Horn, aan Willem, graaf van Gulik, zijn allodium Wesheym met zijn onderhorigheden in leen opdraagt.¹⁴⁾ Als behorende onder Wessem worden dan vermeld: "promontarii seu munitionis in Bugkinghen, villarum de Kelpen et de Oirle, curtium de Exhaten, de Kaethert, de Boschmulen", m.a.w. de versterking in Bugkinghen (het latere kasteel Groot-Buggenum te Grathem), de dorpen Kelpen en Oler en de hoeven Exaten, Katert en Bosmolen. In latere tijd blijken Groot-Buggenum,¹⁵⁾ Exaten en Bosmolen geen onderdeel meer te vormen van Wessem. Zij behoren dan respectievelijk onder Grathem, Horn en Panheel en dienden voor het Hornse leenhof verheven te worden.¹⁶⁾ Uit de tweede helft van de vijftiende eeuw is nog een grensbeschrijving bekend.¹⁷⁾ Hierin zijn jammer genoeg een aantal toponiemen niet meer precies te duiden.